

Ερωτήσεις και απαντήσεις: Νέα προσέγγιση της ΕΕ για τον προσυμπτωματικό έλεγχο του καρκίνου

Βρυξέλλες, 20 Σεπτεμβρίου 2022

Πώς εντάσσεται αυτή η νέα προσέγγιση για τον προσυμπτωματικό έλεγχο του καρκίνου στο ευρωπαϊκό σχέδιο για την καταπολέμηση του καρκίνου;

Το ευρωπαϊκό σχέδιο για την καταπολέμηση του καρκίνου αποτελεί βασικό πυλώνα μιας ισχυρής Ευρωπαϊκής Ένωσης Υγείας. Συμβάλλει στη δημιουργία μιας ασφαλέστερης, ανθεκτικότερης και καλύτερα προετοιμασμένης Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το πρόγραμμα της ΕΕ για τον προσυμπτωματικό έλεγχο του καρκίνου είναι μία από τις **δέκα εμβληματικές πρωτοβουλίες**, οι οποίες θα βοηθήσουν τα κράτη μέλη να αναστρέψουν την κατάσταση για την καταπολέμηση του καρκίνου. Όσο νωρίτερα διαγιγνώσκεται ο καρκίνος, τόσο μεγαλύτερες είναι οι πιθανότητες επιτυχούς και απλής θεραπείας. Κατ' επέκταση, η έγκαιρη διάγνωση μέσω προσυμπτωματικού πληθυσμιακού ελέγχου προσφέρει τις καλύτερες πιθανότητες για την καταπολέμηση του καρκίνου και τη διάσωση ζωών.

Στο παρελθόν, τα ποιοτικά προγράμματα προσυμπτωματικού πληθυσμιακού ελέγχου συνέβαλαν καθοριστικά στη βελτίωση του προσυμπτωματικού ελέγχου του καρκίνου και στην εξασφάλιση της πρόσβασης της συντριπτικής πλειονότητας των ατόμων που ανήκαν στις στοχευόμενες ηλικιακές ομάδες σε οργανωμένο προσυμπτωματικό έλεγχο. Ωστόσο, εξακολουθούν να υφίστανται ανισότητες όσον αφορά την πρόσβαση, την ποιότητα και τη διάγνωση σε ολόκληρη την ΕΕ. Στόχος του σχεδίου της ΕΕ κατά του καρκίνου είναι να διασφαλιστεί ότι έως το 2025 θα προσφέρεται προσυμπτωματικός έλεγχος στο 90 % του πληθυσμού της ΕΕ που πληροί τις προϋποθέσεις για προσυμπτωματικό έλεγχο καρκίνου του μαστού, του τραχήλου της μήτρας και του παχέος εντέρου. Ανακοινώθηκε επίσης η πρόθεση να εξεταστεί το ενδεχόμενο διεύρυνσης του στοχευμένου προσυμπτωματικού ελέγχου του καρκίνου πέραν του καρκίνου του μαστού, του παχέος εντέρου και του τραχήλου της μήτρας, ώστε να συμπεριληφθούν επιπλέον καρκίνοι, όπως ο καρκίνος του προστάτη, των πνευμόνων και του στομάχου.

Γιατί χρειάζεται νέα προσέγγιση;

Έχουν αλλάξει πολλά κατά τις **δύο σχεδόν δεκαετίες από τις προηγούμενες συστάσεις**. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή προτείνει να αντικατασταθεί η σύσταση του Συμβουλίου του 2003, ώστε να εξασφαλιστεί ότι **αντικατοπτρίζει τα πλέον πρόσφατα διαθέσιμα επιστημονικά στοιχεία και τις τεχνολογικές εξελίξεις**, και να βελτιωθεί η παρακολούθηση και η ανταλλαγή δεδομένων. Αυτό περιλαμβάνει την επικαιροποίηση των συστάσεων για τον προσυμπτωματικό έλεγχο του καρκίνου του μαστού, του τραχήλου της μήτρας και του παχέος εντέρου με νέους τύπους στόχευσης και εξέτασης, καθώς και τη διεύρυνση των προγραμμάτων προσυμπτωματικού ελέγχου, ώστε να περιλαμβάνονται ο καρκίνος του πνεύμονα και του προστάτη, καθώς και ο καρκίνος του στομάχου στις χώρες ή τις περιοχές με τα υψηλότερα ποσοστά εμφάνισης του εν λόγω καρκίνου και θνησιμότητας από αυτόν. Οι επικαιροποιήσεις αυτές θα συνοδεύονται από «ζωντανές» κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ, οι οποίες θα μπορούν να προσαρμόζονται στα μεταβαλλόμενα επιστημονικά στοιχεία, και από συστήματα διασφάλισης της ποιότητας γι' αυτούς τους τύπους καρκίνου.

Ποιες είναι οι αλλαγές όσον αφορά τον καρκίνο του μαστού, του τραχήλου της μήτρας και του παχέος εντέρου;

- **Επέκταση του προσυμπτωματικού ελέγχου του καρκίνου του μαστού από την ηλικιακή ομάδα γυναικών 50 έως 69 ετών στις γυναίκες ηλικίας 45 έως 74 ετών.** Η Επιτροπή συνιστά επίσης στα κράτη μέλη να εξετάσουν συγκεκριμένα διαγνωστικά μέτρα, συμπεριλαμβανομένης της μαγνητικής τομογραφίας (MRI), για τις γυναίκες με ιδιαίτερα πυκνούς μαστούς·
- **Απόδοση προτεραιότητας στις εξετάσεις για τον ιό των ανθρώπινων θηλωμάτων (HPV) για γυναίκες ηλικίας 30-65 ετών, ανά πενταετία ή περισσότερο, αντί του τεστ Παπανικολάου,** λαμβανομένης υπόψη της κατάστασης εμβολιασμού κατά του ιού HPV·
- **Σύσταση για ανοσοχημική εξέταση κοπράνων** για καρκίνο του παχέος εντέρου σε άτομα ηλικίας 50-74 ετών αντί της αναζήτησης λανθάνουσας αιμορραγίας στα κόπρανα, προκειμένου να διαπιστωθεί αν χρειάζεται περαιτέρω εξέταση ενδοσκοπικής/κολοноσκόπησης.

Ποιοι είναι οι νέοι τύποι καρκίνου που προστέθηκαν και γιατί οι συγκεκριμένοι τρεις τύποι;

Η Επιτροπή προτείνει τη θέσπιση προσυμπτωματικού ελέγχου για τον καρκίνο του πνεύμονα, του προστάτη και, σε ορισμένες περιπτώσεις, για τον καρκίνο του στομάχου.

Καρκίνος του πνεύμονα: η Επιτροπή συνιστά τη θέσπιση προσυμπτωματικού ελέγχου για καπνιστές και πρώην καπνιστές που έχουν σταματήσει το κάπνισμα κατά τα τελευταία 15 έτη, είναι ηλικίας 50 έως 75 ετών και έχουν ιστορικό καπνίσματος 30 πακέτων-ετών (pack-years) (ισοδύναμο με 20 τσιγάρα ημερησίως για 30 έτη).

Καρκίνος του προστάτη: η Επιτροπή προτείνει την εισαγωγή της εξέτασης ειδικού προστατικού αντιγόνου (PSA), που είναι σαν εξέταση αίματος, για άνδρες έως 70 ετών, σε συνδυασμό με πρόσθετη μαγνητική τομογραφία (MRI) ως περαιτέρω εξέταση.

Καρκίνος του στομάχου: σε χώρες ή περιοχές με υψηλότερα ποσοστά εμφάνισης καρκίνου του στομάχου και θνησιμότητας από αυτόν, η Επιτροπή προτείνει τη θέσπιση προσυμπτωματικού ελέγχου για τα βακτήρια *Helicobacter pylori*, τα οποία μπορούν να προκαλέσουν στομαχικά έλκη και, σε ορισμένες περιπτώσεις, να οδηγήσουν σε καρκίνο του στομάχου. Η Επιτροπή συνιστά επίσης προσυμπτωματικό έλεγχο των προκαρκινικών στομαχικών ελκών από άλλες αιτίες.

Όσον αφορά άλλα είδη καρκίνου, τα στοιχεία δεν υποστηρίζουν ακόμη τον προσυμπτωματικό έλεγχο σε ολόκληρο τον πληθυσμό. Οι νέες τεχνολογίες, συμπεριλαμβανομένων των αιματολογικών εξετάσεων για την ανίχνευση πολλαπλών καρκίνων, δεν είναι ακόμη έτοιμες για συστηματική χρήση, αλλά η έρευνα εξελίσσεται με ταχείς ρυθμούς και η ΕΕ πρέπει να προετοιμαστεί για την εισαγωγή νέων μεθόδων, εφόσον υποστηρίζονται από τα αποδεικτικά στοιχεία.

Ποια είναι η επιστημονική βάση της παρούσας πρότασης;

Η **ομάδα κύριων επιστημονικών συμβούλων** δημοσίευσε την επιστημονική της γνώμη σχετικά με τον προσυμπτωματικό έλεγχο του καρκίνου στην Ευρωπαϊκή Ένωση στις 2 Μαρτίου 2022. Στόχος της γνώμης αυτής ήταν να εξεταστεί ο τρόπος με τον οποίο η Επιτροπή μπορεί να συμβάλει στη βελτίωση του προσυμπτωματικού ελέγχου του καρκίνου σε ολόκληρη την Ένωση και να υποστηριχθεί με στοιχεία η πρόταση της Επιτροπής του 2022 για την επικαιροποίηση της σύστασης του Συμβουλίου του 2003 σχετικά με τον προσυμπτωματικό έλεγχο του καρκίνου. Η γνώμη βασίστηκε στην έκθεση ανασκόπησης στοιχείων με τίτλο «Improving cancer screening in the European Union» (Βελτίωση του προσυμπτωματικού ελέγχου του καρκίνου στην Ευρωπαϊκή Ένωση) της κοινοπραξίας **Science Advice for Policy by European Academies** (Επιστημονικές συμβουλές πολιτικής από τις ευρωπαϊκές ακαδημίες) (SAPEA).

Με ποιους τρόπους επενδύει η ΕΕ σε περαιτέρω έρευνα;

Η **αποστολή της ΕΕ για τον καρκίνο** στο πλαίσιο του προγράμματος-πλαisiού για την έρευνα και την καινοτομία «Ορίζων Ευρώπη» (2021-2027) αποτελεί σημαντική συνιστώσα των επενδύσεων της Ένωσης στην έρευνα και την καινοτομία για τον καρκίνο. Αρκετές από τις προγραμματισμένες δράσεις, και συγκεκριμένα οι δράσεις για τη βελτιστοποίηση και τη βελτίωση της πρόσβασης στα υφιστάμενα προγράμματα προσυμπτωματικού ελέγχου, οι δράσεις για την ανάπτυξη νέων μεθόδων και τεχνολογιών για τον προσυμπτωματικό έλεγχο και την έγκαιρη ανίχνευση, καθώς και οι δράσεις για την ανάπτυξη μεθόδων έγκαιρης πρόβλεψης / δοκιμασιών, θα στηρίξουν άμεσα το νέο πρόγραμμα προσυμπτωματικού ελέγχου του καρκίνου της ΕΕ και θα δημιουργήσουν μια σημαντική σύνδεση μεταξύ της έρευνας και της καινοτομίας και των πολιτικών για τον καρκίνο.

Γιατί είναι αναγκαίες οι επενδύσεις και τι ποσό είναι διαθέσιμο για να βοηθηθούν τα κράτη μέλη;

Η επένδυση στον προσυμπτωματικό έλεγχο του καρκίνου μπορεί να συμβάλει στη **μείωση της επιβάρυνσης των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης** μέσω της έγκαιρης διάγνωσης, της διασφάλισης καλύτερης ποιότητας υγιέστερων ετών ζωής και, κυρίως, σώζοντας ανθρώπινες ζωές. Το ευρωπαϊκό σχέδιο για την καταπολέμηση του καρκίνου υποστηρίζεται με τη χρήση ολόκληρου του φάσματος των χρηματοδοτικών μέσων της Επιτροπής, με συνολικό ποσό 4 δισ. ευρώ, που προορίζεται για δράσεις για την αντιμετώπιση του καρκίνου. Στο ποσό αυτό περιλαμβάνονται και περίπου 38,5 εκατ. ευρώ που έχουν δεσμευτεί από το **πρόγραμμα «Η ΕΕ για την υγεία»** για έργα σχετικά με τον προσυμπτωματικό έλεγχο και 60 εκατ. ευρώ στο πλαίσιο του προγράμματος **«Ορίζων Ευρώπη»**. Η Επιτροπή θα προτείνει πρόσθετη χρηματοδότηση για τον προσυμπτωματικό έλεγχο του καρκίνου στο πλαίσιο του προγράμματος «Η ΕΕ για την υγεία» για το 2023.

Οι χώρες της ΕΕ μπορούν επίσης να χρησιμοποιήσουν κονδύλια συνοχής για τη στήριξη του προσυμπτωματικού ελέγχου του καρκίνου από το **Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+**. Ορισμένα κράτη μέλη έχουν ήδη συμπεριλάβει τη διάγνωση και τη θεραπεία του καρκίνου στα εθνικά τους **σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας**.

Τα οφέλη για τη δημόσια υγεία και η οικονομική αποδοτικότητα ενός προγράμματος προσυμπτωματικού ελέγχου μπορούν να επιτευχθούν εάν αυτό εφαρμοστεί σταδιακά με οργανωμένο και συστηματικό τρόπο, εάν καλύπτει ολόκληρο τον πληθυσμό-στόχο και εάν ακολουθεί τεκμηριωμένες και επικαιροποιημένες ευρωπαϊκές κατευθυντήριες γραμμές με διασφάλιση της ποιότητας. Αυτό περιλαμβάνει την κατάλληλη παρακολούθηση της ποιότητας των προγραμμάτων προσυμπτωματικού ελέγχου.

Πώς θα παρακολουθείται η πρόοδος;

Η πρόταση εισάγει ένα **σύστημα συστηματικής παρακολούθησης** του τρόπου με τον οποίο οι χώρες της ΕΕ εφαρμόζουν τις συστάσεις για τον προσυμπτωματικό έλεγχο του καρκίνου.

Περιγράφεται ο τρόπος με τον οποίο τα κράτη μέλη θα πρέπει να παρακολουθούν τακτικά τη διαδικασία και τα αποτελέσματα του οργανωμένου προσυμπτωματικού ελέγχου του καρκίνου και να τα υποβάλλουν στο κοινό και στο προσωπικό που είναι υπεύθυνο για την παροχή του προσυμπτωματικού ελέγχου. Περιγράφεται επίσης λεπτομερώς ο τρόπος με τον οποίο οι χώρες της ΕΕ θα πρέπει να διασφαλίσουν την κατάλληλη καταχώριση, συλλογή, αποθήκευση και διαχείριση των δεδομένων και πληροφοριών με τη χρήση του ευρωπαϊκού συστήματος ενημέρωσης για τον καρκίνο, συμπεριλαμβανομένων των δεικτών επιδόσεων και επιπτώσεων.

Το χρηματοδοτούμενο από την ΕΕ έργο CanScreen — ευρωπαϊκό σύστημα ενημέρωσης για τον καρκίνο (ECIS) θα βοηθήσει τα κράτη μέλη να συμμορφωθούν με την απαίτηση υποβολής εκθέσεων που προβλέπεται στη σύσταση· αναπτύσσει επίσης εργαλεία που βοηθούν τα κράτη μέλη να τροφοδοτούν με πληροφορίες το ECIS.

Η σύσταση απαιτεί από τα κράτη μέλη να **υποβάλλουν εκθέσεις** σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο εφαρμόζουν την επικαιροποιημένη προσέγγιση του προγράμματος της ΕΕ για τον προσυμπτωματικό έλεγχο του καρκίνου **εντός τριών ετών από την έκδοση** της σύστασης **και**, στη συνέχεια, **ανά τετραετία**. Βάσει των ανωτέρω, η Επιτροπή θα υποβάλει περαιτέρω έκθεση σχετικά με την εφαρμογή των προγραμμάτων προσυμπτωματικού ελέγχου του καρκίνου και θα εξετάσει την ανάγκη για περαιτέρω δράση.

Για περισσότερες πληροφορίες

[Πρόταση σύστασης του Συμβουλίου για την ενίσχυση της πρόληψης μέσω της έγκαιρης διάγνωσης: Νέα προσέγγιση για τον προσυμπτωματικό έλεγχο του καρκίνου](#)

[Παράρτημα της πρότασης](#)

[Διαβούλευση με τα ενδιαφερόμενα μέρη σχετικά με την πρόταση](#)

[Δελτίο Τύπου](#)

[Ενημερωτικό δελτίο: Ευρωπαϊκό σχέδιο για την καταπολέμηση του καρκίνου – νέα προσέγγιση για τον προσυμπτωματικό έλεγχο του καρκίνου](#)

[Ενημερωτικό δελτίο: Ευρωπαϊκό σχέδιο για την καταπολέμηση του καρκίνου – πού βρισκόμαστε σήμερα;](#)

[Βίντεο σχετικά με τον προσυμπτωματικό έλεγχο του καρκίνου](#)

[Ενημερωτικά δελτία του Κοινού Κέντρου Ερευνών \(JRC\)](#)

[Έκθεση: Προσυμπτωματικός έλεγχος του καρκίνου στην ΕΕ](#)

[Η πολιτική της ΕΕ για τον καρκίνο](#)

[@EU_Health](#)

QANDA/22/5584

Αρμόδιοι επικοινωνίας:

[Stefan DE KEERSMAECKER](#) (+32 2 298 46 80)

[Célia DEJOND](#) (+32 2 298 81 99)

Ερωτήσεις του κοινού: [Europe Direct](#) τηλεφωνικά [00 800 67 89 10 11](#) ή με [ηλεκτρονικό μήνυμα](#)